... a stanou se jedním tělem

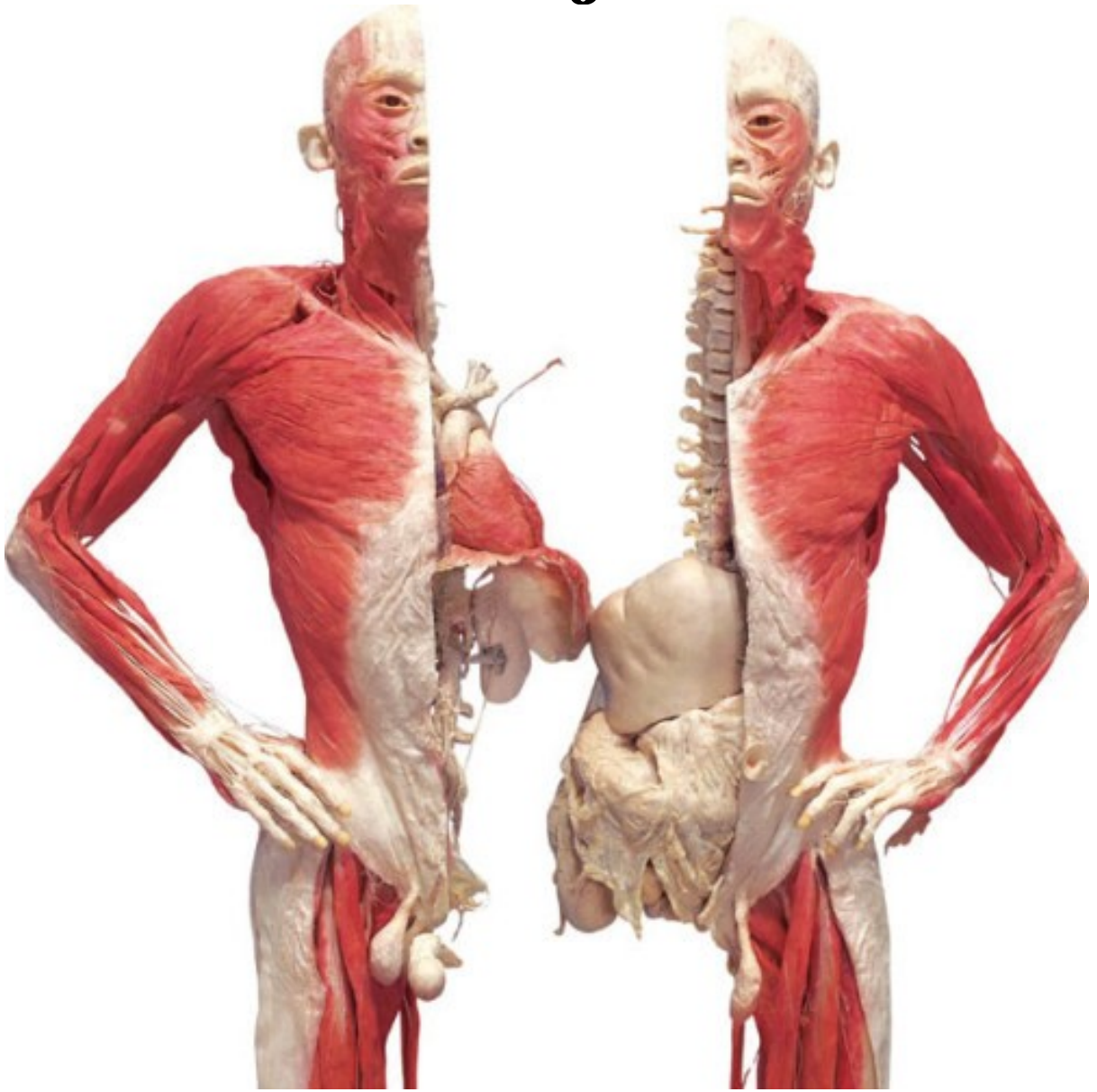

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.
jeronym.klimes@seznam.cz
http://www.klimes.us

Křesťanské manželství

Bible definuje manželství biologicky, ne právnicky, ne jinak...

A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: "Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest." Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a ***stanou se jedním tělem***. (Ge 2, 22-24)

Tělo znamená živé těleso, tzn. organismus (živok). Organismus jsou vzájemně propojené a závislé orgány. Jeden bez druhého nemůže existovat.

Vlézt do vztahu s někým je osudová volba, jako vlézt k někomu do auta

Je lepší se dobře oběsit, než špatně oženit/vdát!

Partnerská volba je neuvěřitelně chybová

To že jsme jednou střelili do 9 neznamená, že příště se strefíme 10. Klidně pět!

Lze čekat, že po nevyhovujícím partnerovi si nabrnkneme Bajaju?

Apriorní axióm nebo naměřená empirie?

Zákaz rozvodů je z hlediska teologie axiomem. Z hlediska psychologie je to spíše závěr odvozený z pozorování lidí po rozvodu.

Nerozlučitelnost manželství je závěr, který Ježíš odvozoval od pohledu na dobové rozvody - co dělají s lidmi, se ženami, s muži, s dětmi. Točilo to nejen jeho, ale Jana Křtitele. Ten říkal Herodovi: *"Není dovoleno, abys měl za ženu manželku svého bratra Filipa."*

Jinými slovy: Hospodin Bůh lidem zakázal rozvody, protože to neumějí. Psycholog se mu nediví, nejraději by je zakázal taky.

V době druhého chrámu byla některými židovskými sektami vyžadována přísná monogamie a zákaz rozvodu. O politováníhodnosti rozvodu svědčí výrok talmudu, že **při něm dokonce chrámový oltář roní slzy**.

(Skoblík J.: Poznámky k teologii manželství
http://ktf.cuni.cz/~skoblik/studium/teologie_manzelstvi.htm)

Smilstvo není pouhá nevěra

"Pravím vám, kdo propustí svou manželku z jiného důvodu než pro smilstvo a vezme si jinou, cizoloží(n)." (n) var: kdo propustí svou manželku, mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží. (Mt 19:9 [Mt 5:32; L 16:18; 1K 7:10- 1K 7:11])

Nevěra (v případě manželky o cizoložství) versus smilstvo - dva termíny jsou použity v protikladu. Nejsou totéž. Ježíš by pak mohl použít dvakrát termín cizoložství: Kdo propustí svou manželku z jiného důvodu než pro cizoložství a vezme si jinou, cizoloží.

To neudělal, tedy operuje se dvěma termíny se dvěma různými významy, které jeho posluchačům, na rozdíl od nás, byly jasné.

Nikdo se Ježíše nezeptal, co je to "smilstvo".

To všichni věděli.

Všichni taky chápali, že takový čin se stává vcelku zřídka.

Tedy muž, který chce vyměnit manželku, nemůže spoléhat na to, že jeho žena se jen tak dopustí smilstva, aby ji mohl propustit.

Proto též učedníci dospěli k závěru, že je lepší se neženit.

V řeckém originále je slovo **πορνεια** (porneia - freewarový program Davar; www.davar3.net). To slovo má mnoho významů, které by se daly zahrnout do jednoho významu **- nedovolený sexuální styk**. Tím aktem mohlo být smilstvo (pohlavní styk nesezdaných), krvesmilstvo (pohlavní styk příbuzných), homosexuální styk, styk se zvířaty atd.

Celý blízký východ je dodnes mnohem víc posedlý sexem než my.

Proto tam panují mnohem přísnější a krutější pravidla (kamenování nevěrných žen, věšení homosexuálů).

Manželka se má na veřejnosti oblékat tak, aby nebyla obtěžována. Někde je zvykem úplné zahalení - burka.

Od kulturních rozdílů musíme při interpretaci Ježíšových slov odhlížet.

Čin neslučitelný se životem

Občas se můžeme setkat s výroky: "Žena vyskočila z okna a utrpěla zranění, která jsou neslučitelná se životem."

Bible definuje manželství biologicky. Říká, že "muž přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem".

I tento organismus si žije tak dlouho, dokud se nedostane do stavu, který je neslučitelný s jeho životem. Tím může být

a) **fyzické úmrtí jedno z partnerů**

b) **duchovní úmrtí jedno z partnerů**.

Duchovní smrt je to v tom případě, že dotyčný dělá takový čin (či spíše sérii činů), jehož následky jsou neslučitelné s životem manželství.

Touto **duchovní smrtí není pouhé bezvěrectví** ("A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svaté!" Kor 7)

Pouhá nevěra nebývá čin zcela zabijející manželství

...alespoň ne v našem kontextu. Chování obvykle dlouhodobé, které není slučitelné s manželstvím, ale navíc vůbec nemusí být sexuální.

Je empirickou otázkou, jaké skutky jsou dnes u daného člověka neslučitelné s životem organismu, kterému říkáme manželství.

Například dlouhodobé domácí násilí, těžká drogová závislost ap. Nebo žena zakázala v zimě topit, nutila žít rodinu v 8 °C a museli vyjít s 500 Kč na měsíc, aby prý ušetřili... Muž musel jezdit každý večer před 21:00 do obchoďáku nakupovat zlevněné jídlo. Když muž třeba ulomil kohoutek od vodovodu, byl dočasně vyhozen z bytu a musel spát několik dní v garáži. Tam asi není vinen rozpadem manželství muž, když už to dál vydržel a byl váhavým navrhovatelem rozchodu.

Posoudit, o jaký případ se jedná, je pak samozřejmě úkolem církevního soudu, potažmo znaleckých posudků.

Manželský slib - vzájemné dání do otroctví

Kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem (Mt 20, 27)

Já, Jeroným **odevzdávám se** tobě Michaelo a přijímám tě za manželku.

Slibuji, že ti zachovám **lásku**[1], **úctu**[2] a **věrnost**[3], že tě **nikdy neopustím**[4] a že s tebou **ponesu dobré a zlé až do smrti**[5].

K tomu ať mi pomáhá Bůh. Amen.

Sousloví "odevzdat někoho někomu" je naprosto nesmyslné mimo otrokářský systém (adopce)

Iustus se prochází sloupořadím a potká Quinta: "Ave, Quinte. Ty prý máš narozeniny. Odpusť, že pro tebe nemám žádný dar. Ale možná ano. Přijmi prosím jako projev mé přízně zde Meda. Medus mi vždy byl dobrým sluhou. Mede! Toto je vznešený Quintus - tvůj nový pán. Buď mu oddaným sluhou, jak jsi byl vždy i mě." Tak a Medus byl ***odevzdán*** *Quintovi.*

Sv. Pavel o manželství

***V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým**: ženy svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům.*

***Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval**, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; vždyť jsme údy jeho těla.*

'Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo'. Je to velké tajemství, které vztahuji na Krista a na církev. A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu. (Ef 5, 21nn)

Doplňkové citáty

Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé. (Mt 20, 28)

Tedy muž tu není, od toho, aby mu žena sloužila, ale aby on jí sloužil tak říkajíc do roztrhání těla...

Dotaz na radio Jerevan

Co je horší – podrobovat se nebo sloužit i za cenu svého života?

Slovíčkaření nad dobovým kontextem – obojí fakticky znamená totéž.

Manželský dluh (povinnost)

Muž ať prokazuje ženě, čím je jí povinen, a podobně i žena muži.

Uxori vir debitum reddat similiter autem et uxor viro

(1 Kor 7, 3; povinen = ofeilomenhn; Debitum matrimoniale)

Každý partner má potřeby, které může uspokojit jen s pomocí druhého partnera, ale které druhý partner bohužel nesdílí.

Žena ráda tancuje, ale není vhodné, aby tancovala s jinými muži.

Žena si ráda povídá, ale není vhodné, aby trávila hodiny s jinými muži.

Žena se ráda mazlí, ale není žádoucí, aby se mazlila s jiným mužem, než s jejím.

Muž rád sexuje a není žádoucí, aby sexoval s jinými ženami, než se svou manželkou.

Máme závazek v rozumné míře uspokojovat potřeby druhého partnera, i když se nám nechce.

Právo na vlastní tělo
versus
právo na tělo druhého?

Ius in corpus alterius - právo na tělo druhého
(Ulpianus Corpus Iuris Civilis)

Co na to křivka přetížení (dominance)?
Co na to mechanismus sdílené frustrace?

Rozvod versus prohlášení o neplatnosti manželství

Když se **nevěřící** rozvádí, tak říká: *Byli jsme třeba 25 let manželé, ale teď už nejsme.* Jinými slovy manželství bylo, ale zaniklo (z důvodu ztráty souhlasné vůle).

U **pravoslavných** se za důvod rozchodu někdy považuje i duchovní smrt jednoho z manželů, tj. toho, který je vinen rozpadem manželství(*).

V pozadí je křesťanské přesvědčení, že *duchovní smrt je ekvivalentní, ba horší než fyzická smrt*. Tedy byli jsme 25 manželé, ale manžel mi (duchovně) umřel, ergo jsem vdova. Jinými slovy manželství bylo, ale zaniklo z důvodu duchovní smrti jednoho z manželů.

(*) Ne vždy je rozpadem manželství vinen navrhovatel rozchodu (ala Franz Werfel: Ne vrah, zavražděný je vinen).

Ano, s ateistickým řešením nemusíme souhlasit, ale má svou logiku.

Se zdravým rozumem se míjí katolická praxe plošně prohlašovat manželství za od začátku neplatná, tzn. neexistující. To totiž v praxi znamená, že přijdeme k ženě a řekneme jí: *Tak, my jsme jako dospěli k závěru, že vy jste nikdy v manželství nežila. Možná jste si hrála na manželku a namlouvala si to, to jo, ale před Bohem jste byla x let jen konkubínou a vaše děti jsou všichni do jednoho nemanželští pancharti, protože v okamžiku svatby, kdy jste říkala "ano", tam byla ta či ona překážka. Ale neplačte, zpovídat se z toho nemusíte...* Jinými slovy - žádné manželství nikdy neexistovalo, nikdy nevzniklo a bylo od začátku neplatné, iluzorní.

Manželské ano se projevuje jako dlouhodobé směřování

Pro církevní právníky je "ano" jen bod v čase, kdy ho člověk vysloví před oltářem. Za toto právnické pokřivování morálky by nás Ježíš hnal z chrámu jako lichváře.

To **slavné manželské "Ano"** není zachvěv molekul vzduchu v kostele (rozhodný bod), ale to **je často mnoho let trvající chování, kde to ano se říká při tisících úkonech**: Ano společnému bydlení, Ano společnému sexu, Ano společným akcím, Ano plození dětí a jejich výchově... Jestliže těmito skutky říkají manželé Ano svému svazku celá léta, pak to není vyřčené ano před oltářem, ale právě toto dlouholeté chování zakládá pravost a platnost manželství a následně i jeho nerozlučitelnost.

Rozvést je možno od toho dobrého, ale ne od toho zlého

Často připomínám rozpadajícím se párům empirickou psychologickou zákonitost - při rozvodu, zejména když jsou ve hře děti, se rozvést mohou od toho hezkého, co je spojovalo, ale to zlé je bude svazovat často až do smrti.

Například **když má dítě promoci**, tak každý sedí na druhém konci sálu.

Když ale má dítě problém s drogami, tak oba rodiče stepují na policii a svorně kydají na sebe špínu, kdo prý za to může… Nepodařené vlastní manželství znamená nepodařený vlastní život a symbol tohoto zmaru je právě ex-partner. Tedy nepomíjející vztek na partnera je tedy nepomíjející vztek na sebe sama, na svůj zpackaný život.

Odpustit expartnerovi znamená přijmout svůj život, který se odvíjí, jak jsme si nikdy nepředstavovali.

Rozhodný bod nebo rozhodné období?

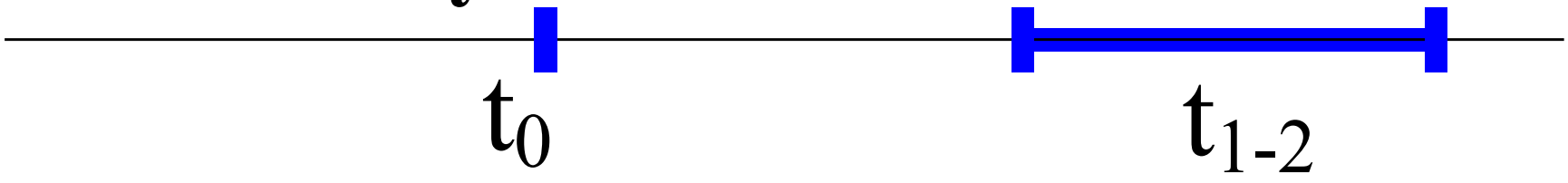

Když zjistíme, že v katolickém manželství uzavřeném v kostele existovalo období, řekněme pěti let, kdy pár uspokojivě fungoval, pak není možno ho prohlásit za od začátku neplatné.

To je často jasné pouhým pohledem na makroskopické ukazatele - 20 let manželství, průběžně čtyři vlastní děti, společný rekonstruovaný dům atd. To se nedá ničím okecat. Tedy z hlediska právnické hantýrky je vhodnější nemluvit o rozhodném bodu v čase, ale sledovat existenci "rozhodného období".

Vzniká manželství bez výroku?

Máme "rozhodné období rodinného života" bez verbálního ano v kostele. Obeznámený katolík by měl toto své chování, byť je to formálně konkubinát, považovat za zavazující vůči danému partnerovi a zakládající nerozlučitelnost svazku.

Jak říká liška v Malém princovi: " Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži..." K tomu je třeba připomenout, že **svátost manželství neuděluje kněz, ale tu si udělují navzájem snoubenci odevzdáním sama sebe druhému**.

Kněz je jen svědkem této události. Máme-li jistotu, že fakticky došlo k odevzdání, proč lpět na slovech? To je zbytečné jako žádat vlastnoruční podpis po zemřelém, že zemřel. I pro Ježíše byly činy víc než slova, viz podobenství o poslání synů na vinici (Mt 21, 31): 'Synu, jdi dnes pracovat na vinici!'

Kdy uvažovat o zneplatnění

Je ale třeba dokázat, že to manželství nikdy nefungovalo.

Například lidi se sice vezmou v kostele, ale pak se vztah rozpadne do půl roku, takže tam bez ohledu na sex je zjevné, že tito dva nikdy pořádně nefungovali ani jako partneři, ani jako manželé.

V hodně mimořádných případech bych byl ochoten zamhouřit oči u těch případů, kdy se vztah rozpadl přesně ve chvíli, kdy přišlo první dítě, a kde evidentně jeden z nich není schopen či ochoten fungovat v zátěžových situacích s dětmi. Tento druh **rodičovské impotence** vnímám za horší než impotenci sexuální, která se jinak bere za dostatečný důvod pro zneplatnění manželství.

Každý křesťan by měl chápat, že neschopnost (duchovně) vychovat dítě je přeci horší než neschopnost ho fyzicky zplodit.

Duchovní smrt manžela

Osobně se mi nejvíce líbí pravoslavný pohled, ke kterému jsem dospěl vcelku nezávisle pozorováním případů, kdy se třeba žena okolo 45 let najednou zbláznila do astrologie, potažmo do astrologa a následně odplula do zamlžených krajin esoterických. Její muž, poctivý otec rodiny, mohl jen s děsem přihlížet, jak mu ženu bere nemoc zvaná totální zblbnutí.

V těchto okamžicích jsem si říkal - jaký je rozdíl pro daného muže mezi rakovinou a totálním zblbnutím? Obě mu definitivně berou ženu. Prostě je vdovcem a měl by se tak chovat - úmrtí v rodině rovná se tři dny volna a pak rok vdovský čas... A co dál?

Když skončí válka, muži se vracejí z fronty...

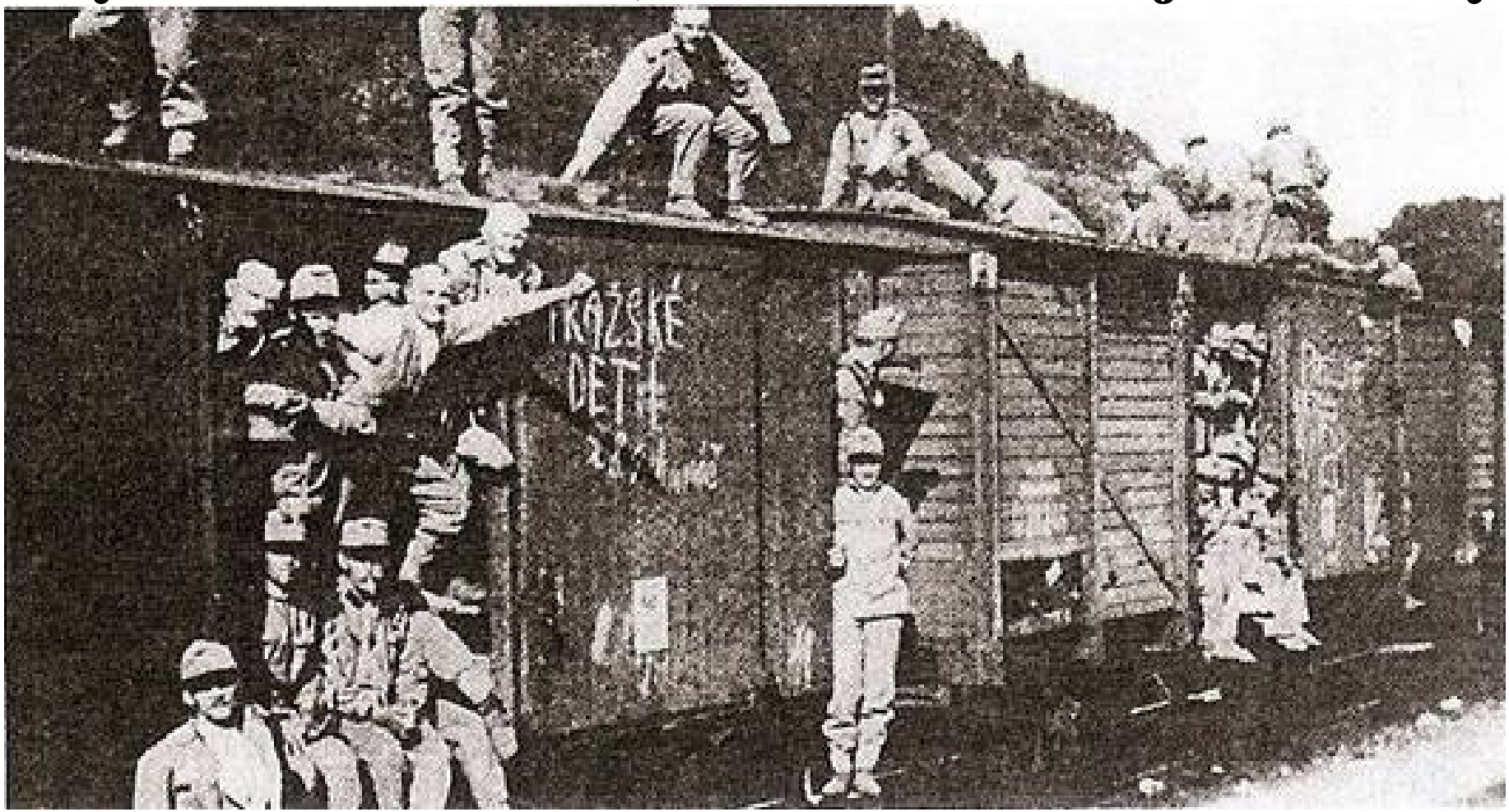

Během prvního měsíce dorazí 80 % chlapů, pak se trousí zbytek. Po půl roce jsou doma ve vesnici prakticky všichni, co přežili. Jen Maruš obchází veterány a ptá se jich, zda neví, co se stalo s jejím Karlem.

Nezvěstný a úředně mrtvý Karel

"Jo, viděl jsem ho v tři a čtyřicátém, ale pak už ne..." "Jo slyšel jsem, že bojoval tam či onde..." Ale nikdo ho neviděl mrtvého.

Nejprve se Karel prohlásí za nezvěstného a čeká se. Rok, dva, pět.

Za pět let soud prohlásí Karla za úředně mrtvého, i když jeho mrtvolu nikdo nedosvědčil.

Od té doby je Maruš úředně vdovou a může se vdát. Tato dost dlouhá lhůta je kvůli tomu, aby se minimalizovala pravděpodobnost, že Maruš se po roce vdá, a pak po dvou letech se zjeví Karel mezi dveřmi:

"Nazdar Kájo! Seznamte se, to je Pepa..."

Prohlášení za duchovně nezvěstného, mrtvého

V případech, kdy vždy zbývá nějaká naděje na záchranu, bych ještě prohlásil danou ženu, co odplula k astrologovi, za duchovně nezvěstnou.

Podobně bych postupoval i v případě podobných "totálních zblbnutí" v manželství - prostě bych dotyčnou prohlásil za duchovně nezvěstnou a po pěti letech za úředně duchovně mrtvou.

Pro křesťany je duchovní smrt stejná, ba možná ještě závažnější než fyzická, tedy pokud by někdo byl prohlášen církevním soudem za "duchovně mrtvého", pak by to opravňovalo druhého partnera k novému sňatku třeba podle Pavlova pravidla: "Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázáni." (1Ko 7, 15)

Odluka versus rozvod

Rozvod je zrušení manželství.

Odluka je zachování manželství s tím, že partneři se fyzicky nestýkají (podle míry odloučení se hovoří o odluce od stolu, od lože), ale manželé jsou svým manželským slibem dále blokováni v navázání nového manželství.

V běžné, civilní řeči se tyto dva termíny nerozlišují, protože v praxi dost často oba znamenají totéž - osamělý člověk to dlouho nevydrží a časem se zamiluje se vším, co k tomu patří.

Poznámka na okraj

Za posledních 150 let si tyto dvě slova vyměnily významy. Za Franz Josefa odluka znamenala konec manželství, rozvod pouze rozvolnění.

Odluka je často lepším řešením než rozvod

V obecném povědomí se bere rozvod jako první zvažovaná varianta, většinou ale není pro obránce vztahu výhodná.

Pokud do lodě teče, je to prekérní situace,
ale přesto to není důvod okamžitě skočit do vln.

Jsou poruchy, které ohrožují celou rodinu

Pokud věřící žena žije s těžkým alkoholikem, měla by zvážit odluku od něho, protože je to nemocný člověk, který tak jako tak zničí celou rodinu.

Jako u tonoucího manžela - jakkoli ho miluje, tak by neměla skákat do vody a se svými padesáti kilo se snažit zachránit stokilového chlapa, který okolo sebe mlátí rukama. Tak se akorát utopí oba.

Má-li dostatek sil na respektování křesťanské morálky, tak byste ale neměla vstupovat do jiného vztahu. Odluka ano, rozvod ne.

Dogma: Bůh dává člověku dostatek sil k tomu, aby nezhřešil.

Pozor, toto dogma hovoří o **formálním hříchu**, tzn. zlém činu, který člověk spáchá svobodně (vědomě a dobrovolně). Ne o **materiálním hříchu**, tzv. zlém činu, který člověk vykoná nesvobodně (nedobrovolně, nevědomě). Jinými slovy, když člověku dochází síly, když končí jeho svoboda (dobrovolnost), ergo nemůže zhřešit. Tedy toto dogma z je vpodstatě tautologií. Neříká nic jiného, než co je obsaženo v samotných termínech.

Z tohoto dogmatu věřící chybně usuzují, že Bůh jim zaručuje nějakou nadpřirozenou ochranu, aby byť nedobrovolně nevykonali špatný čin, omyl ap. Žadnou takovou protekci věřící opravdu nemají. Bůh chrání své vyvolené před morálním hříchem a tedy věčným zavržením, ne před fyzickým zlem. Nechránil svého syna před fyzickým utrpením, proč by měl chránit nás?

Věřící nemají žádnou nadpřirozenou ochranu, že jim nemohou dojít síly či vytéci nervy

Domácí zabijačka

Manželka alkoholika nemá garantováno, že vydrží týrání alkoholikem.

Manžel hysterky nemá garantováno, že mu Bůh dá dostatek trpělivosti, aby ji nezavraždil.

To samé platí pro gamblery, děvkaře, případy, kdy žena zjistí, že její muž je praktikující homosexuál atd.

Vždy je třeba vědět, kdy včas vypadnout.

Subjektivní nemožnost a pohoršení

Co když člověk nemá dostatek sil na zachování pohlavní zdrženlivosti po rozvodu?

Objektivní mravní nemožnost - případ bezrukého, který objektivně nemůže sundat hmoždíř z kredence.

Subjektivní mravní nemožnost - případ kuřáka, který říká: "Já jsem přesvědčen, že nemám sílu na to přestat s kouřením, i když připouštím, že existují lidé, kteří tuto sílu v sobě nalezli."

Pro jeho tvrzení nejsou žádné objektivní důvody, pouze jeho subjektivní svědectví o své neschopnosti přestat kouřit.

V případě odluky jsou lidé se subjektivní nemožností ti, kteří nemají dostatek sil zůstat po zbytek života sami. Proto šli do manželství a ne do kláštera, aby se ze samoty nezbláznili.

Princip graduality - postupné cesty

Podobenství o měších: "**A nikdo nedává mladé víno do starých měchů; jinak mladé víno měchy roztrhne, samo vyteče a měchy se zničí.**" (Lk 5, 37). Podle Ježíše je tedy lépe v tvrdosti morálních nároků slevit, než riskovat ztrátu měchů i vína, tzn. morálky i lidí.

Když tito lidé po odluce vstupují do nových vztahů, když už rezignujeme na svátostnost nových svazků, přesto by tyto vztahy měly být co nejlepší - mělo by se co nejvíce usilovat o vztahy podobající se kvalitou soužití manželství. Tito lidé sice nechodí ke svátostem, leč měli by být církevním společenstvím přijímaní, protože ze svých omezených možností volí tu lepší cestu.

Subjektivní nemožnost a přistupování ke svátostem

Podle pravidla menšího zla možná formálně nehřeší, přesto v praxi chodí místo k příjmání pouze pro požehnání s prstem na puse. Tato **jejich oběť je na ochranu církve, aby se zabránilo pohoršení**: "Koukejte na ně! To jsou celí křesťani - kážou vodu a pijou víno." Tedy potažmo i naplnění prosby z Otčenáše: "Posvěť se jméno tvé."

Tedy podle principu graduality by se člověk měl vyhnout záplatování: Nepolezu do trvalého svazku, protože to bych nemohl ke zpovědi celá léta, tak raději budu střídat partnery a mezi tím se vždy vyzpovídám... Tato druhá varianta je horší než první, protože přicházíme nejen o "víno, ale i o měch".

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.
http://www.klimes.us

Test: Umíte se vžít do svého partnera?

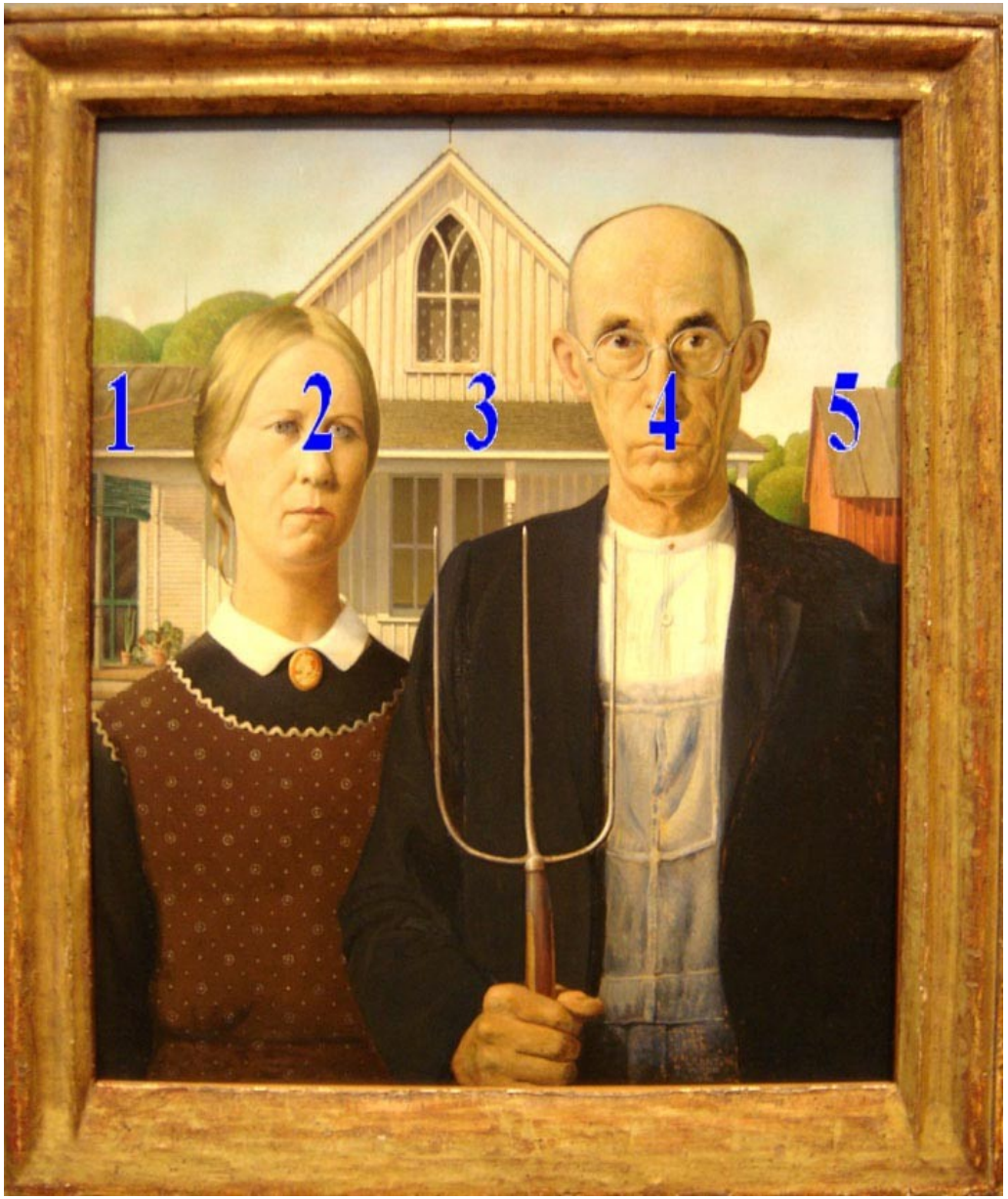

Stojíte se svou partnerkou či partnerem před zrcadlem a prohlížíte se. Obrázek ukazuje, co právě vidíte. :-)

Ženy se vidí ve 2 a partnera vidí ve 4. Muži to mají naopak.

Dám nyní Vám do ruky fix. **Nakreslete na zrcadle dvě kolečka tak, aby Váš partner/ka viděl/a, že ta kolečka kreslíte:**

Jednou na svůj/váš nos.

Podruhé na její/jeho nos.

Na jaká čísla jste zakroužkovali?

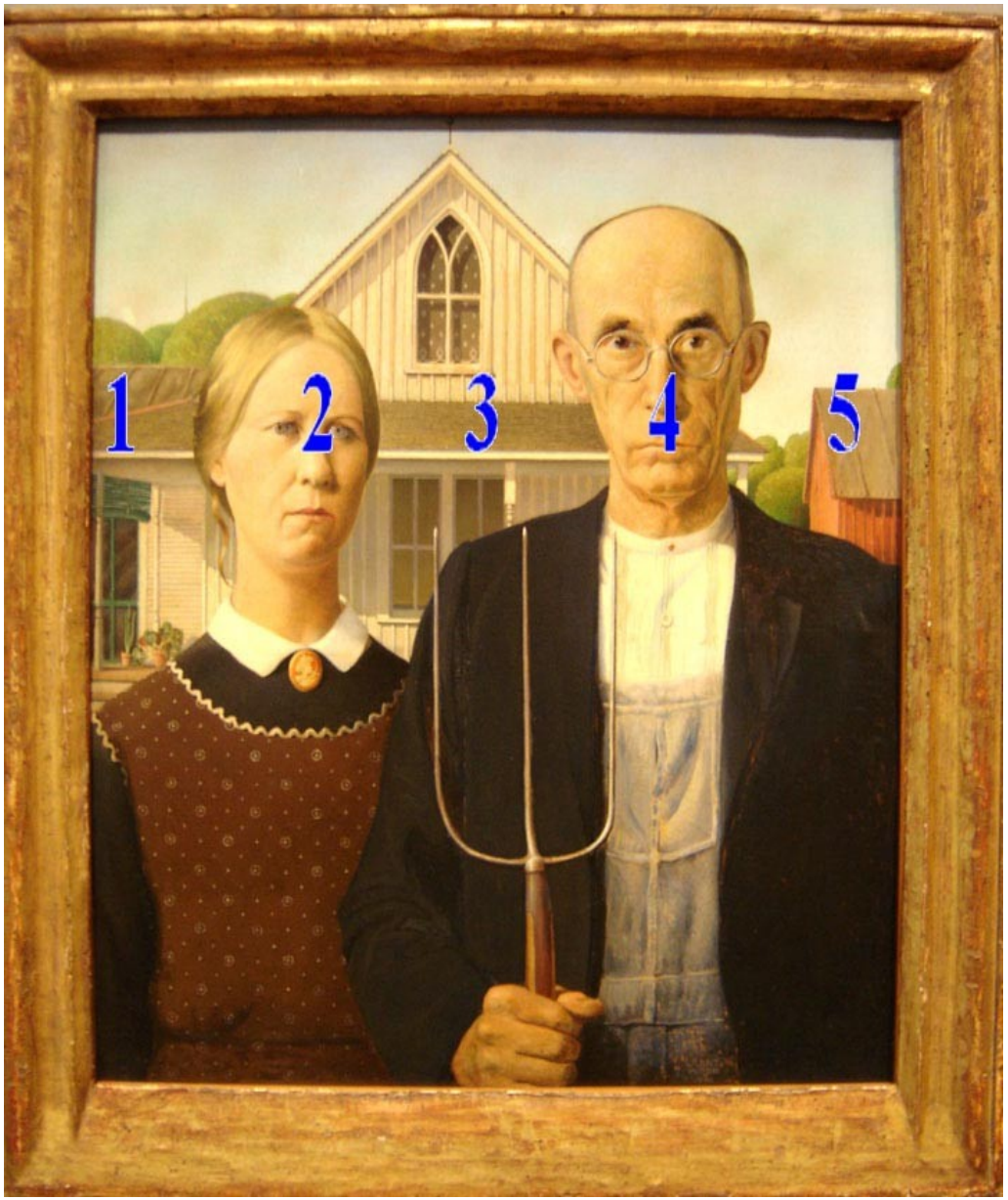

Muži:

Vaše partnerka vidí vaši tvář v bodě 2. Ona sama se vidí v bodě 1.

Ženy:

Váš partner vidí váš obraz v bodě 4. Sám sebe vidí v bodě 5.

Není možno odvodit introspekcí či empatií. To je logický úsudek.

Partneři mají rozdílné výsledky.

Je třeba znát teorii.

Jerome Klapka Jerome: Tři muži ve člunu o psu nemluvě

C:\\LEDA\\knihovna nove\\beletrie\\jerome_klapke_jerome_three_men_in_boat.jpg"

CD C289

U hambledenského zdymadla jsme zjistili, že máme málo pitné vody; tak jsme vzali džbán a zašli jsme k strážcovu domku, abychom o trochu té vody poprosili. Naším mluvčím byl George. Nasadil si svůj neselhávající úsměv a řekl:

„Prosím vás pěkně, mohl byste nám poskytnout trošku vody?“

„Ale samozřejmě,“ odvětil ten starý pán. **„Vemte si jí, kolik chcete, a zbytek tam nechte.“**

„Tisíceré díky,“ zabručel George a rozhlédl se. „A kdepak - kdepak ji máte?“

„Ta je pořád na tom samým místě, milej chlapče,“ zněla bezbarvá odpověď. „Zrovinka za váma.“

„Já ji nevidím,“ pravil George, když se otočil.

„Ale no ták! Kam jste dal voči, jemináčku?“ podivil se ten muž a otočil Georgem sem a tam a ukázal nahoru i dolů po řece. „Copak jí tady není vidět až dost?“

„Á!“ zvolal George, když mu konečně svitlo. „Jenže řeku nemůžeme přece pít, pochopte.“

„No řeku ne, to dá rozum, ale vodu z ní, to snad jo,“ odpověděl děda. „Já ji piju už patnáct let.“

George pravil, že po té kůře nedělá jeho celkové zvezření - toho strážce totiž - této značce nápoje moc dobrou reklamu a on - George totiž - že by radši dal přednost vodě z pumpy.

Doplnit

refrakterní fáze u pocitů viny - u období nezvěstnosti